Σάρα Κέιν, *Λαχταρώ*, Θέατρο Οδού Κυκλάδων, χειμώνας 2004

Εδώ και χιλιάδες χρόνια ο άνθρωπος κατέκτησε τον έναρθρο λόγο, την ομιλία. Επίτευγμα που τον οδήγησε στην ταχύτατη πολιτισμική του ανέλιξη, αφού η γλώσσα συνιστά επαφή και επικοινωνία. Για την κατανόηση όμως του "άλλου" αλλά και του εαυτού μας, δεν αρκεί μόνο η γλώσσα, ο λόγος, αλλά ο αληθινός λόγος, ο ειλικρινής και σαφής λόγος. Πολλοί φιλόσοφοι ασχολήθηκαν με τη μέγιστη ισχύ της γλώσσας στις διανθρώπινες σχέσεις.

Ο λόγος όμως είναι κυρίαρχο κομμάτι και στη θεατρική τέχνη. Δια του λόγου μεταφέρεται η ουσία της. Το θέατρο χωρίς λόγο -παντομίμα, χορόδραμα κ.ά- αγγίζει τις εσχατιές της τέχνης αυτής. Παρ' όλα αυτά, στην ιστορία του θεάτρου αναπτύχθηκαν τεχνοτροπίες και ρεύματα, που "έπαιξαν" με τις λέξεις και τα νοήματά τους, υπονομεύοντας το ορθολογικό και στοιχειοθετώντας καταστάσεις παραλόγου. Μεγάλοι συγγραφείς όπως ο Μπέκετ και ο Ιονέσκο το κατάφεραν με επιτυχία, άλλοι απέτυχαν.

Ένα κείμενο που στηρίζεται αποκλειστικά στο λόγο είναι και το κείμενο της Σάρας Κέιν *Λαχταρώ*. Πρόκειται, μάλλον, για ένα παραληρηματικό κείμενο ψυχολογικά πάσχοντος ανθρώπου. Χωρίς ειρμό, χωρίς ακολουθία καταστάσεων, με κατακερματισμένο λόγο που αποτελείται από εξομολογητικές φράσεις -του ίδιου(;) ή διαφορετικών προσώπων-, με καταιγισμό ευφυών, ενίοτε, ρήσεων. Ακατάστατο, ανερμάτιστο, στερείται μύθου, απ' όπου γαντζώνεται κανείς για να ακολουθήσει το αόρατο νήμα των εκφερόμενων λέξεων. Ο θεατής είναι σαν να παρακολουθεί πίσω από ένα κρυφό παράθυρο τον παραληρηματικό μονόλογο ενός(;) μυαλού βουτηγμένου σε απροσδιόριστες καταστάσεις. Οι λέξεις, εδώ, είναι φορείς μόνο του εαυτού τους, χωρίς κανένα αντικειμενικό ή υποκειμενικό σήμα. Τέσσερις άνθρωποι "εξομολογούνται" και "καθαίρονται" από το βάρος των σκέψεών τους, μπροστά σ' ένα κοινό, που αμήχανα απλώς ακούει λέξεις, δηλαδή, φωνήματα, αγωνιώντας να κατανοήσει. Και αναρωτιέται κανείς: όταν οι άνθρωποι δε μπορούν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους μιλώντας απλά, πώς είναι δυνατόν ο άτακτος, ψυχρός και στείρος λόγος να επιτύχει την κατανόηση; Αν και λέγονται και σημαντικά πράγματα στο έργο της Σάρας Κέιν, ωστόσο το εγκεφαλικό αυτό πόνημά της φαίνεται ότι αναπαραστάθηκε αποτελεσματικά, άπαξ, μέσα στο μυαλό της το οποίο και το παρήγαγε. Στη σκηνή πάσχει και πασχίζουμε κι εμείς μαζί του να το παρακολουθήσουμε.

Εύστοχα ο σκηνοθέτης (Λ. Βογιατζής) έστησε στο σκηνικό του χώρο (Μ. Τρικεριώτη) τους τέσσερις ηθοποιούς ως μονήρη νησιά, επιπλέοντα σε βαλτωμένο νερό. Οι φωτισμοί (Λ.Παυλόπουλος) που κυριάρχησαν είχαν αδιευκρίνιστη αιτιολογία. Όσο για την υποκριτική των ηθοποιών (Λ. Βογιατζής, Α. Παππά, Α. Παπαθεμελή, Β. Μπουλουγούρης) δε μπορεί να γίνει λόγος, αφού επρόκειτο για καθαρά τεχνική αντιμετώπιση, χωρίς ίχνος ερμηνευτικής, εξαιτίας του γρήγορου ρυθμού και της αποστασιοποίησης που δημιουργεί το παραλήρημα.

Ούτε η γνώση της βιογραφίας της συγγραφέως, ούτε μια δεύτερη παρακολούθηση του έργου "για να το καταλάβουμε καλύτερα" δίνουν άλλοθι στο κείμενο. Το θέατρο δεν είναι παρακολούθηση Group Therapy. Οφείλει να είναι συμπυκνωμένη εμπειρία, γνώση και αίσθημα. Ειδάλλως στέλνει το θεατή πίσω στην άνεση του καναπέ του και στην ευκολία του τηλε-ζάπινγκ.